

پوشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
تاجیکستان

● کتابها و نشریاتی از تاجیکستان (۱۲) // مسعود عرفانیان

۸۷ صدای شرق، نشریه ملی ادبی انجمن نویسندگان تاجیکستان، شماره ۴، سال ۲۰۰۸ در صفحه داخلی این شماره از مجله صدای شرق، تصویری از صدرالدین عینی، نویسنده، ادیب و متفکر برجسته تاجیک به چاپ رسیده که در زیر آن نوشته شده: «قهرمان ملی تاجیکستان، علامه صدرالدین عینی به سنین مبارک ۱۳۰ رسیدند. سرگذشت این استاد زبردست، آغاز دوران نوخودشناسی ملت تاجیک است. مبارزه‌های استاد هم در آثار ادبی و هم در آثار ترجمه‌حالی برایمان دسترس واقع شایسته گرامی داشت این شخصیت ناتکرار است.» پس از آن دنبالهٔ رمان کوه بی‌ورطه سنت از محی‌الدین خواجه‌زاده به چاپ رسیده است. اشعاری از عظامیرخواجه، دارا نجات و عزت‌بیگ عیدیف از دیگر مطالب این شماره از صدای شرق است.

قصهٔ نوشین از کریم موسی و چند قصه کوتاه از اشتوان ارکین مجارستانی که یونس یوسفی آنها را از روسی به تاجیکی ترجمه نموده، پایان نقد میرزا شکورزاده بر کتاب داستان رادمردان خراسان، در بخش «پژوهش» مجله، و ادامهٔ مقالهٔ چارعنصر، دربارهٔ میرزا عبدالقادر بیدل، به کوشش بابابیک رحیمی در بخش «آثار نیاکان» هم در این شمارهٔ مجله دیده می‌شود. در بخش «جشنوارهٔ عینی» نیز دو مقاله به نام «سرسخن» تهیه و توضیح از عبدالحی محمد امین‌اوف و «استادان عینی و لاهوتی رمز تاجیکستان بودند» از خدای‌نظر عصارزاده به چاپ رسیده است. مطابق معمول نوشته‌های مجله با «طرفه‌ها» به پایان می‌رسد که در تهیهٔ آن از

مجله وحید استفاده شده و یک صفحه هم به درج اخبار فرهنگی اختصاص دارد. در سومین صفحه از جلد مجله هم به مناسبت هشتاد سالگی شاعر مردم تاجیک محمدعلی شاه حیدر شاه، عکس رنگی او و تبریک هیئت تحریریه مجله صدای شرق به همین مناسبت به چاپ رسیده است.

۸۸ صدای شرق، نشریه ملی ادبی انجمن نویسندگان تاجیکستان، شماره ۵، سال ۲۰۰۸ این شماره از صدای شرق نیز همانند شماره‌های پیشین به بخش‌های مختلفی تقسیم شده است. در بخش «مندرجات» اشعاری از باباجاجی، رستم وهاب، امیر خاشاک و دولت علی به چاپ رسیده است. سپس داستان‌های کوچکی از ساریان، به نام «فاجعه‌های دد و دام» چاپ شده است.

در بخش «لوحه» مطلبی با عنوان یغنا بآبش شیرین، از خال نظر محبت‌اوف می‌خوانیم. بخش «آثار نیاکان» با مقاله چار عنصر از بابک رحیمی ادامه می‌یابد. و از لقمان بایمتف هم مقاله‌ای با عنوان اسرار نقاب مقنع در بخش «سرنوشت قهرمانان» به چاپ رسیده. در بخش «ادبیات همزبانان» مطلبی از گلرخسار شاعر بلندآوازه ملت تاجیک درباره درگذشت قصیر امین‌پور با این عنوان لطیف «شاعری از خیابان سبز عشق گذشت...» به چاپ رسیده و آنگاه شعر «درد جامه نیست» از این شاعر در گذشته چاپ شده. قصه‌ای با نام «با تو بودن نتوانم، بی تو بودن نتوانم» از پرویز قاضی سعید هم در همین بخش به چشم می‌خورد.

در بخش «ترجمه‌های نو» قصه کوتاهی به نام «خواجه نصرالدین و بن‌لادن» از تیمور ذوالفقاروف چاپ شده که یونس یوسفی آن را از روسی ترجمه کرده است.

«دل برادر» از م. سنیلینکو، ترجمه حسن یارزاده، «آفتاب آمد دلیل آفتاب» از نورمحمد و طرفه‌ها دیگر مطالب این شماره از مجله هستند. در بخش «اخبار فرهنگی» نیز مطلبی پیرامون «بررسی شاهنامه در انگلیس» از روشن رحمانی دیده می‌شود. این مطلب گزارشی است درباره برگزاری همایشی پیرامون شاهکار استاد سخن توس، فردوسی که در روزهای ۱۳ و ۱۵ دسامبر سال ۲۰۰۷ در شهر کمبریج انگلستان برگزار شده است.

هشتاد سالگی عاشور صفر، شاعر و کمال عینی فرزند استاد صدرالدین عینی، پژوهشگر و ادبیات‌شناس تاجیک و هفتاد سالگی یوسف اکبرزاده شاعر، حکمت رحمت، نویسنده و مترجم، برهان فانی طنزپرداز و همراه قل شادی قل‌اوف مترجم نامدار که این دو تن آخری در قید حیات نیستند با چاپ عکس آنان در صفحه‌های داخلی مجله، یادآوری شده است.

۸۹ نامه پژوهشگاه، فصلنامه پژوهش‌های ایران‌شناسی ویژه‌نامه زبان و ادبیات ملی

تاجیکی، سال هشتم، شماره هفدهم، دوشنبه ۱۳۸۷

پیش‌تر اشاره شده بود که مؤسس و صاحب امتیاز این مجله، سفارت جمهوری اسلامی

بیشتر مقاله‌های این شماره مجله خواندنی و سودمند است. اما مقاله «سخنوری و خط فارسی» ضرور [ی] است از ابن قربان، مقاله جالب توجهی است در ضرورت استفاده از الفبای نیاکان به عنوان خط نوشتاری زبان کنونی تاجیکان. او در بخشی از مقاله خود از آسیب‌هایی که زبان فارسی در ورارود به واسطه تغییر الفبا دیده می‌نویسد:

«نه تنها بسیار کلمه‌های معروف ما ممنوع و نابود شدند، بلکه گاهی کلمه‌های مطلوب و عامه فهم نیز بار دیگر عاموی‌تر [عامیانه‌تر] گردیدند، یعنی نوشت بعضی آنها به تلفظ این و یا آن محل مطابق گردانیده شد. گویا زبان ادبی و کتابی والای ما دیگر به کار نمی‌آمد و هر کسی که در سر این دستگاه کلمه‌سازی نشسته بود، موافق به گفتار و تلفظ خود و محل خود کلمه‌های موافقی ساخت، یعنی ترکیب کلمه مرسوم هزار ساله کتابی را شکست، بلکه رشته‌های پیوند مردم را از اصالت آن گسست» (ص ۲۷).

او در بخش دیگری از مقاله خود، دیگر آسیب‌های ناشی از تغییر خط را به شکلی علمی و با ذکر مثال‌های متعدد بررسی نموده است. خط مجله به الفبای نیاکان است و در پایان نیز فشرده‌ای از مقاله‌ها به خط سیریلیک و زبان روسی با الفبای روسی ترجمه و چاپ شده است.

۹۰. پندها، به کوشش: میرزا ملا احمد، م. محمد امین‌اف، ویراستار: صلاح‌الدین‌اف،

دوشنبه ۲۰۰۸، دیوشتیج

در این کتاب پاره‌ای از ابیات سروده شده توسط رودکی استاد بزرگ و پشاهنگ شعر و ادبیات فارسی که به نوشته تهیه‌کنندگان کتاب «چون پاره الماس‌های درخشنده باقی مانده‌اند» برگزیده و به چاپ رسیده است.

همانگونه که از نام کتاب پیداست این ابیات پندآموز، حاوی اندیشه‌های بلند و والای شاعر است که در آنها نیکوکاری، انسان، عشق، کوشش و تلاش، علم و دانش، زندگی و بسیاری مضامین دیگر از این دست مورد ستایش شاعر واقع شده است.

به عنوان نمونه در ستایش شاعر از زندگی و روزگار به عنوان آموزگار می‌خوانیم:
برو ز تجربه روزگار بهره بگیر که بهر دفع حوادث ترا به کار آید

هر که نامخت از گذشت روزگار	هیچ ناموزد ز هیچ آموزگار
و در ستایش مقام علم و دانش:	
هیچ گنجی نیست از فرهنگ به	تا توانی رو تو و این گنج نه
درباره نیکی و نیکوکاری هم آمده:	
این جهان را نگر به چشم خرد	نه بدان چشم کاندرا او نگری
همچو دریاست وز نکوکاری	کشتی‌ای ساز تا بدان گذری

برخی از دیگر اشعار پندآموزی که به انتخاب کوششگران در کتاب به چاپ رسیده چنین است:

با داده قناعت کن و با داد بزی در بند تکلف مشو آزاد بزی
در به ز خودی نظر مکن غصه مخور در کم ز خودی نظر کن و شاد بزی

گر بر سر نفس خود امیری مردی بر کور و کرار نکته نگیری مردی
مردی نبود فتاده را پای زدن گر دست فتاده‌ای بگیري مردی

مطالب این کتاب به زبان فارسی و با حروف سیریلیک و ترجمه آن به زبان انگلیسی همراه با متن فارسی یکجا به چاپ رسیده است.

۹۱. هفت بزم خرد و آزادی، عبدالمنان نصیرالدین، دوشنبه ۲۰۰۷، وزارت فرهنگ جمهوری تاجیکستان، نشریات «ناشر»، ۷۶ صفحه، تیراژ: ۳۰۰ نسخه.

این کتاب براساس اشعار شاهنامه فردوسی به نثر نوشته شده و به‌ویژه نام آن برگرفته از اشاره فردوسی به هفت بزم انوشیروان با بزرگمهر و دیگر بزرگان است که نویسنده آن را دستمایه اثر خویش نموده است.

نصیرالدین در پیشگفتار کتاب آورده است که به مجالس و دیگر بزم‌های شاهنامه، بسیار توجه شده، اما به این هفت بزم چندان توجهی نشده است. از همین رو او به این هفت بزم پرداخته که جنبه‌های اخلاقی بسیاری در آنها نهفته است.

نویسنده در همین پیشگفتار می‌افزاید: «خوب نیست که سرمایه‌های اخلاقی فردوسی از نظر هم‌زمانان ما پنهان و پوشیده بماند.»

کتاب با معرفی مختصری از انوشیروان و سپس بزرگمهر آغاز می‌گردد و پس از آن نویسنده به هفت بزم پرداخته است. در پایان هر بزم نیز تصویری رنگی متناسب با موضوع بزم به چاپ رسیده است، که در میان آنها تعدادی از نقاشی‌های موسوم به نقاشی قهوه‌خانه‌ای از هنرمندان ایرانی به چشم می‌خورد.

۹۲. ایران سرزمین فرهنگ و هنر، قهار رسولیان، ناشر: رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، ۲۰۰۷

قهار رسولیان متولد سال ۱۹۵۳ است. او یکی از روزنامه‌نگاران و مورخان تاجیکی است که تاکنون چندین اثر تألیف کرده است. ایران یکی از موضوعات مورد علاقه و توجه اوست و در این زمینه تاکنون کتاب‌ها و مقاله‌های بسیاری منتشر نموده است. کتاب حاضر نیز در همین چارچوب می‌گنجد.

کتاب ایران سرزمین فرهنگ و هنر در سه فصل نوشته شده است. فصل نخست آن

«اماکن و مراکز فرهنگی» نام دارد و در آن به شهرهایی چون توس، نیشابور، همدان، شیراز، اصفهان، تهران و... اشاره شده و به مشاهیر و فرهیختگان و مکان‌های فرهنگی قدیم و جدید آن جای‌ها اشاره شده است. مکان‌هایی مانند: موزه‌ها، کتابخانه‌ها، مدارس و...

فصل دوم کتاب «چهره‌های درخشان» به معرفی چند شخصیت مشهور از گذشته تا حال اختصاص یافته و به معرفی آثار آنان نیز پرداخته شده، کسانی مانند: بهزاد نگارگر نامی ایرانی و پاره‌ای از شاگردان او، فرخی یزدی شاعر مبارز، علامه دهخدا و لغت‌نامه‌اوست، کمال‌الملک نقاش چیره‌دست، دکتر حسینی، دکتر محمد معین، آیت‌الله مطهری، علی حاتمی و عباس کیارستمی و...

نویسنده در فصل سوم کتاب که عنوان «پژوهش‌های دیگر» بر آن نهاده، به مباحث دیگر در زمینه موضوع بحث کتاب پرداخته و به شرح پاره‌ای از حوزه‌های جغرافیایی نفوذ فرهنگ و تمدن ایرانی مانند: هند و پاکستان، چین و آسیای مرکزی و دیگر جاها اشاره می‌کند. این کتاب به زبان فارسی و با حروف سیریلیک چاپ و منتشر شده است.

۹۳. یاد یار مهربان، یادنامه‌ای از استاد شهیر عبدالقادر مینازوف، زیر نظر دکتر علی اصغر شعر دوست، به اهتمام عبدالولی دوران‌اف، ناشر: پژوهشگاه فرهنگ فارسی تاجیکی سفارت جمهوری اسلامی ایران، دوشنبه ۱۳۸۸، ۲۰۲ صفحه.

۱۹۴

این کتاب ارج‌نامه‌ای است برای بزرگداشت استاد درگذشته زبان و ادبیات تاجیکی عبدالقادر مینازوف، عضو آکادمی علوم تاجیکستان، عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی ایران و عضو کانون نویسندگان تاجیکستان.

مینازوف در سال ۱۹۳۰ در جماعه پولادان شهرکانی بادام در خانواده‌ای روشنفکر زاده شد و پس از پایان تحصیلات ابتدایی، متوسطه و دانشگاهی از سال ۱۹۵۶ در انستیتوی زبان و ادبیات به نام رودکی آکادمی علوم تاجیکستان به کار پرداخت. بین سال‌های ۱۹۶۱ تا ۱۹۵۶ او در شعبه ادبیات تاجیکی انستیتوی زبان و ادبیات به پژوهش مشغول شد و در سال‌های ۱۹۶۹ تا ۱۹۶۲، معاون علمی مدیر همین انستیتو بود.

او از سال ۱۹۶۹ تا ۱۹۷۲ معاون سروراستار انسیکلوپدی ساویتی تاجیک و از ۱۹۷۲ تا سال ۲۰۰۰ مدیر انستیتوی زبان و ادبیات به نام رودکی بود. مینازوف از سال ۱۹۵۰ به نوشتن مقالات خود پرداخت و از این سال تا پایان زندگیش تعداد بسیاری مقاله و کتاب از وی به چاپ رسیده است. مینازوف با نشریات زیادی همکاری داشته و آثار زیادی از او در این نشریات به چاپ رسیده است. در زمینه ترجمه نیز از مینازوف آثار متنوعی بر جای مانده است. مینازوف از جایگاه علمی بسیار بالایی برخوردار بود.

عبدالقادر مینازوف در سال ۲۰۰۸ برای درمان بیماری خود به ایران آمد و در بیمارستان «مهر» تهران بستری شد. اما تلاش پزشکان سودی نبخشید و در روز ۳ ماه مه سال ۲۰۰۸،

یادگار مهربان

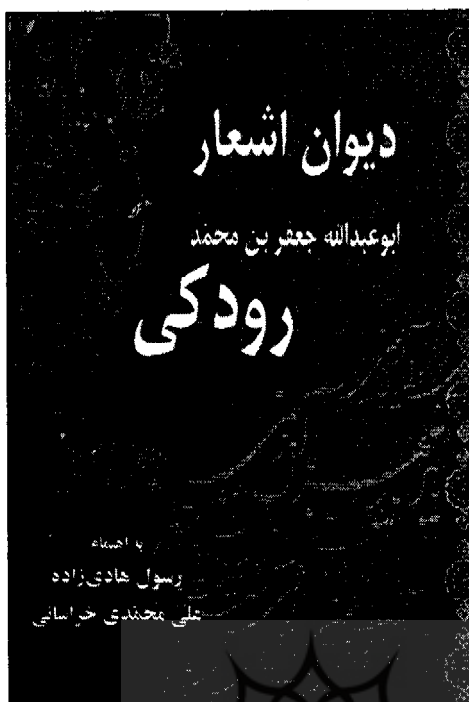
یادنامه‌ای از استاد شهید عبدالقادر مینازوف

قلب این انسان شریف از تپش بازماند.

کتاب با مقدمه‌ای از علی اصغر شعر دوست سفیر کشورمان در جمهوری تاجیکستان آغاز شده و با زندگی‌نامه مینازوف ادامه می‌یابد. در دنباله مقالاتی از خورشیده آته‌خان‌اوا، خدایی شریف‌اف و عبدالشکور عبدالستار، عبدالمنان نصیرالدین، ابراهیم عثمانوف، عثمان کریموف، عبدالخالق نبوی و شمس‌الدین صالح و چند تن دیگر و نیز اشعاری از حق‌نظر غایب، حاجی مراد، سلیم‌شا حلیم‌شا، علی باباجان که تقدیم استاد مینازوف شده به چاپ رسیده است. در بخش پایانی کتاب هم نمونه‌هایی از نوشته‌های عبدالقادر مینازوف و عکس‌هایی از او به همراه دوستان و همکارانش چاپ شده است. کتاب به زبان و الفبای فارسی چاپ و منتشر شده است.

۹۴. دیوان اشعار، ابو عبدالله جعفر بن محمد رودکی، به اهتمام رسول هادی‌زاده، علی محمدی خراسانی، ناشر: پژوهشگاه فرهنگ فارسی تاجیکی سفارت جمهوری اسلامی ایران، دوشنبه ۱۳۸۷، شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه، ۶۱۴ صفحه.

زبان و شعر رودکی و رودکی‌شناسی یکی از حوزه‌های بسیار پرطرفدار و مورد توجه تاجیکان است و در این عرصه تاجیکان در حال بررسی و پژوهش همیشگی هستند. یکی از آخرین کارهای تاجیکان درباره رودکی چاپ و انتشار دو مجلد ۱ و ۲ از دانشنامه رودکی بود که جلدهای دیگر آن نیز به زودی منتشر خواهد شد. پیشتر به این موضوع اشاره نموده بودیم.

کتاب حاضر نیز متن علمی و انتقادی، دیوان اشعار رودکی است که به کوشش دو تن از ادیبان سرشناس و پرکار تاجیک، پروفیسور رسول هادی زاده و دکتر علی محمدی خراسانی تهیه و منتشر شده است.

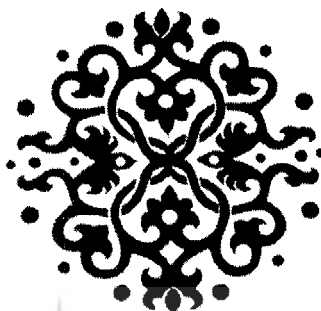
گردآورندگان درباره چگونگی و روش کار خود در گردآوری دیوان توضیحاتی داده‌اند. در بخشی از نوشته آنان به پیشینه رودکی‌شناسی در تاجیکستان و ایران اشاره شده و به نقش صدرالدین عینی و سعید نفیسی در این زمینه اشاره گردیده است و درباره سه مجلد کتاب «احوال و اشعار ابوعبدالله جعفر بن محمد رودکی سمرقندی» داوری و ارزیابی بسیار مثبتی شده است. گردآورندگان در بخشی دیگر از نوشته خویش توضیح داده‌اند که در آماده‌سازی دیوان حاضر از روش قیاسی استفاده نکرده‌اند، چرا که به گفته آنان روش قیاسی چون بیشتر براساس ذوق و سلیقه شخصی است، نمی‌تواند چندان علمی باشد. البته آنان با آوردن مثال‌هایی بر این گفته خود دلیل آورده‌اند.

مصححان کتاب توضیح داده‌اند که این برای نخستین بار است که متنی انتقادی علمی از دیوان اشعار رودکی منتشر می‌شود و تا پیش از این چنین متنی چاپ نشده است. ضمن آنکه آنان از مکتب شناخته شده روسی در آماده‌سازی این دیوان سود جستند.

مصححان در این چاپ بیت‌هایی را که فقط از نظر وزن و قافیه یگانه بوده‌اند ولی به لحاظ معنوی هیچ ارتباطی میان آنها نبوده از دیگر اشعار تفکیک نموده‌اند. آنان همچنین توانسته‌اند با استفاده از پژوهش‌های متأخر چند بیت تازه را در این دیوان بگنجانند و نیز

عبدالجبار رحمان اف

پندارهای اساطیری در ادبیات تاجیکی
پیدایش اساطیر ادبی و شناخت آن در ادبیات تاجیکی

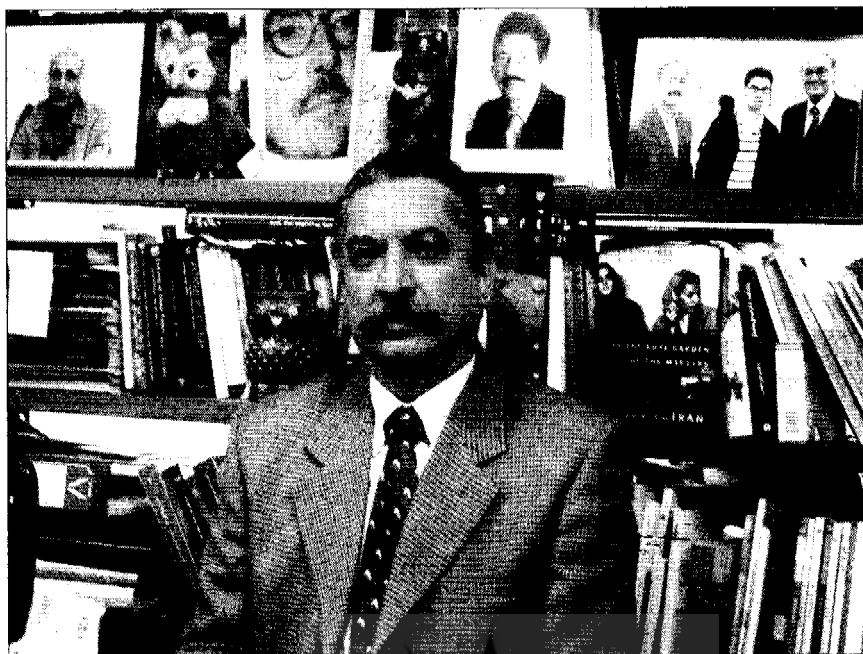
۱۹۷

ترجیح داده‌اند که شعرها را با ترتیب حروف تهجی آخر بیت‌ها تنظیم کنند. کتاب با الفبای نیاکان به چاپ رسیده که خوشبختانه ایرانیان و دیگر فارسی‌زبانان چون افغان‌ها به راحتی می‌توانند آن را بخوانند. در پایان کتاب نیز آوانویسی اشعار با حروف لاتین آورده شده است.

۹۵. پندارهای اساطیری در ادبیات تاجیکی، پیدایش اساطیر ادبی و شناخت آن در ادبیات تاجیکی، عبدالجبار رحمان اف، ناشر: پژوهشگاه فرهنگ فارسی تاجیکی سفارت جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان، چاپ اول ۱۳۸۸، دوشنبه، ۱۷۴ صفحه.

کتاب حاضر پژوهشی است از آکادمیسین عبدالجبار رحمان اف عزیزاویچ، ادیب و نقدنویس تاجیک که در سال ۱۹۵۹ در کولاب به دنیا آمده است. او سال ۱۹۸۳ از دانشگاه دولتی ملی تاجیکستان فارغ‌التحصیل شد و پس از آن در پست‌های گوناگون دولتی و غیردولتی خدمت نمود. رحمان اف در سال ۲۰۰۰ موفق به دریافت عنوان پروفیسوری و در سال ۲۰۰۸، به دریافت عنوان علمی آکادمیک آکادمی علوم جمهوری تاجیکستان شده است.

این کتاب در دو فصل تدوین شده است. فصل نخست آن از هفت بخش تشکیل شده و نویسنده در هر یک از بخش‌ها درباره اسطوره در ادبیات‌شناسی معاصر تاجیکی، باباجان غفوروف و اساطیر شرق باستان، پرستش شخصیت زن در اساطیر، نقش اسطوره در ادبیات عهد سامانیان، اسطوره ادبی در جهان‌بینی فردوسی، استعداد اسطوره‌پردازی، سوفوکل و ایرزی بیچکا

• مسعود عرفانیان (عکس از علی دهباشی)

و فرهنگ تاجیکی پژوهش‌هایی نموده و نتیجه‌گیری‌های خویش را مطرح ساخته است. در فصل دوم کتاب نیز که از یازده بخش تشکیل گردیده، نویسنده ادبیات معاصر تاجیکی را از زوایای گوناگون مانند: بینش اساطیری در شعر معاصر، بالندگی ایجاد اساطیری در نثر بدیعی تاجیکی، سهم واحد اسراری در فولکلورشناسی تاجیکی، انسانگرایی معمای آینده ادبیات و فرهنگ و غیره بررسی کرده است. کتاب با الفبای نیاکان به چاپ رسیده است.

۹۶. نامه پژوهشگاه، ویژه‌نامه موسیقی تاجیکی، سال هشتم، شماره هجدهم، پژوهشگاه فرهنگ فارسی تاجیکی سفارت جمهوری اسلامی ایران، دوشنبه، ۱۳۸۸. هجدهمین شماره مجله نامه پژوهشگاه همانگونه که در بالا به آن اشاره شد ویژه‌نامه موسیقی تاجیکی است و شامل ۱۸ مقاله از ۱۷ ادیب و پژوهشگر تاجیک است که یکی از آنها فراغت عزیزی دارای دو مقاله در این مجلد است. پیشگفتار این شماره از مجله به قلم مدیرمسئول آن آقای علی اصغر شعر دوست سفیر کشورمان در جمهوری تاجیکستان است که در آن اشاره‌ای بسیار فشرده به موسیقی کنونی تاجیکان و به ویژه «شش مقام» شده است.

برخی از مقاله‌های چاپ شده در این شماره و نام نویسندگان آنها چنین است: «شهبازها، شهاب‌ها» جلال اکرامی؛ «موسیقی آهنگسازان تاجیکستان» فیروز اولمس‌اف؛ «مکتب صادرخان و تشکل موسیقی ملی» سلطانعلی خدای بردیف؛ «جوابگوی دعوت تاریخ» محمدجان شکوری؛

«نظام تاریخی تعلیمی موسیقی سنتی تاجیک» فراغت عزیزی؛ «پیرامون تاریخ آثار آهنگسازان تاجیکستان» بحرالنسا قابل‌اوا؛ «سخنی چند پیرامون شش مقام» اصل‌الدین نظامی؛ «از یاد نمی‌رود...» رسول هادی‌زاده؛ «هنرستان عالی موسیقی تاجیکستان» نذیره هدم‌آوا و چند مقاله دیگر. این شماره از مجله‌نامه پژوهشگاه می‌تواند مأخذ خوبی برای پژوهشگران حوزه موسیقی و علاقمندان به تحولات این رشته در آسیای مرکزی باشد. مجله مطابق معمول همیشه با الفبای نیاکان به چاپ رسیده و در انتهای آن چکیده مقالات با الفبای سیریلیک ارایه شده است.

۹۷. نامه پژوهشگاه، فصلنامه پژوهش‌های ایران شناسی، ویژه‌نامه شرق‌شناسی در تاجیکستان، سال هشتم، شماره ۱۹، پائیز ۱۳۸۸، پژوهشگاه فرهنگ فارسی تاجیکی سفارت جمهوری اسلامی ایران، دوشنبه، ۱۳۸۸.

این شماره‌نامه پژوهشگاه نیز به روال همیشه ویژه‌نامه‌ای است درباره جایگاه شرق‌شناسی در تاجیکستان. نخستین نوشته این شماره «سرمقاله» ای است از علی‌اصغر شعردوست سردبیر مجله که در آن خیلی فشرده و کوتاه به شرق‌شناسی، پیشینه و خاستگاه آن و نیز توجه به این رشته در تاجیکستان و پیشگامان آن در آنجا اشاره شده است.

سپس مقاله‌ای به نام «دستاوردهای شرق‌شناسی تاجیک» از کرامت‌الله عالم‌اف که خود یکی از شرق‌شناسان هم‌روزگار ما است به چاپ رسیده است. پس از آن زندگی‌نامه فشرده‌ای از چند تن از دانشمندان تاجیک که در شرق‌شناسی از پیشگامان بوده‌اند به چاپ رسیده است که از آن میان می‌توان به نام‌های صدرالدین عینی، باباجان غفوراف، عبدالغنی میرزایف، محمد عاصمی، اکبر تورسون‌زاده، حق‌نظر نظراف، مؤمن قناعت و... اشاره نمود.

سپس به معرفی شعبه‌های انستیتو شرق‌شناسی و میراث خطی تاجیکستان پرداخته شده و هر یک از شعبه‌های آن توسط یکی از پژوهشگران تاجیک معرفی گردیده است. شعبه‌هایی مانند: شعبه متن‌شناسی، تحقیق و نشر میراث خطی؛ شعبه نگهداری دستخط‌ها، کارکرد نسخ خطی و تهیه فهرست‌ها که نویسنده اولین مقاله علی محمد خراسانی و دومین مقاله قدرت بیک ایلچی بیک‌اف است.

ظاهر احراری نویسنده مقاله «شعبه ایران و افغانستان»؛ غالب غایب‌اف نویسنده مقاله «شعبه عرب‌شناسی»؛ امریزدان علی مردان‌اف نویسنده «شعبه هند و پاکستان» و قاسم‌شاه اسکندرآف نویسنده «شعبه تاریخ و تحقیق نزاع‌های منطقه‌ای» هستند.

این شماره از مجله‌نامه پژوهشگاه مرجع بسیار خوبی است برای پژوهشگران ایرانی جهت آشنایی با شرق‌شناسان تاجیک و کارهای آنان.

مجله با الفبای نیاکان به چاپ رسیده و در انتهای آن چکیده مقالات به زبان روسی و نیز زبان فارسی با حروف سیریلیک چاپ شده است.